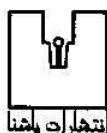

سایه‌های ماندگار

شخصیت‌های ادبیات ایران و جهان
نویسندگان، شاعران، مترجمان و منتقدان

تألیف:

موسی حسین زادی، لنگرودی فهیم

۱۳۹۵

حق چاپ محفوظ است.

سرشناسه	: حسین‌زاده لنگرودی فهم، موسی، ۱۳۳۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: سایه‌های ماندگار: شخصیت‌های ادبیات ایران و جهان: نویسندگان، شاعران، مترجمان و منتقدان/ تألیف موسی حسین‌زاده لنگرودی فهم.
مشخصات نشر	: تبریز: یاشنا، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۹۱۷ ص.: مصور، عکس.
شابک	: 978-600-96263-4-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
عنوان دیگر	: شخصیت‌های ادبیات ایران و جهان: نویسندگان، شاعران، مترجمان و منتقدان.
موضوع	: سرگذشتنامه -- مجموعه‌ها
موضوع	: Biography -- Collections
موضوع	: نویسندگان -- سرگذشتنامه
موضوع	: Authors -- Biography
موضوع	: شاعران -- سرگذشتنامه
موضوع	: Poets -- Biography
رده بندی کده	: ۱۳۹۵ ج۲/۳۸۸ ق۲/۰۲ CTT
رده بندی دی‌جی	: ۹۲۰/۰۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۱۹۰۸۲۸

تبریز، خیابان: شریعتی، روپروی کوچه ارک، انتشارات یاشنا.
 Yashnapublication@gmail.com تلفن: ۴۱۰۵۵۷۸۰۹۹

عنوان: سایه‌های ماندگار

تألیف: موسی حسین‌زاده لنگرودی فهم

تعداد صفحه و قطع: ۹۱۸ وزیری

ناشر: یاشنا

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵

چاپ و صحافی: لک لری

طرح جلد: بهنام زمانی قره چمن

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۲۶۳-۴-۲

ISBN: 978-600-96263-4-2

قیمت با جلد گالینگور: ۵۰۰۰۰ تومان

مرکز فروش: کتابسرای کاج: تبریز، خیابان شریعتی جنوبی، روپروی کوچه ارک، جنب بانک ملی، طبقه دوم ۰۴۱-۳۵۵۴۴۰۹۷

هر شخص حقیقی یا حقوقی تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه کتبی ناشر و مولف، نشر یا پخش یا عرضه نماید مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت. نقل یا ذکر منبع برای یک بار بلامانع است.

فہرست مطالب

۱۷	مقدمہ
۲۱	آتشى - منوچہر
۲۴	آچہ بہ - چینوآ
۲۷	آخمانوا - آنا
۳۰	آراگون - لویی
۳۲	آستوریاس - میگل آنجل
۳۵	آل احمد - بلال
۴۱	آلبرتی - رافاں
۴۴	آندرسن - ہانس کریستین
۴۶	آندریچ - ایوو
۴۸	آوستین - جین
۵۰	ابتہاج - امیرھوشنگ
۵۲	ابراہیمی - نادر
۵۶	اخوان ثالث - مہدی
۵۷	ادیب پیشاوری
۶۵	ارناندز - میگل
۶۸	ارنبرگ - ایلیا
۷۰	استاندال - ہنری
۷۳	استون - ارنست ٹامپسون
۷۵	استیونسن - رابرٹ لویی بالفور
۷۷	اسلامی ندوشن - محمدعلی
۸۱	اشپیلر - کارل
۸۳	اشتاین بک - جان
۸۸	اعتصامی - پروین
۹۲	اعتصامی - یوسف
۹۴	اقبال آشتیانی - عباس
۹۶	اقبال لاہوری - محمد
۹۸	اگزوپری - آنتوان
۱۰۷	الکات - لوئیسامی
۱۱۰	الوار - پل

۱۱۳	الهی قمشه‌ای - حسین
۱۱۶	الیسون - رالف والدو
۱۱۸	الیوت - توماس استرانس
۱۲۱	الیوت - جرج
۱۲۳	امیرجاهد - محمدعلی
۱۲۶	امیری فیروزکوهی - عبدالکریم
۱۲۹	اودن - دلیو. اچ
۱۳۱	اورول - جورج
۱۳۴	ا. هنری
۱۳۵	ایرج - رزا
۱۳۸	ایلی نیس - ادیسه
۱۴۰	باختین - میخائیل
۱۴۳	باستانی پاریزی - سیداحمد
۱۴۶	بالزاک - انوره
۱۵۰	بایرون - جورج
۱۵۲	براتیگان - ریچارد
۱۵۵	برتون - آندره
۱۵۸	برونته - شارلوت
۱۶۲	بوتزاتی - دینو
۱۶۴	بودلر - شارل
۱۶۷	بورخس - خورخه لوئیس
۱۷۳	بهار - محمدتقی
۱۷۸	بهبهانی - سیمین
۱۸۲	بهرنگی - صمد
۱۸۸	بیچر استو - هاریت
۱۹۰	پاز - اوکتاویو
۱۹۵	پاسترناک - بوریس
۲۰۰	پترارک - فرانچسکو
۲۰۳	پتوفی - شاندر
۲۱۴	پروست - مارسل
۲۱۷	پژمان بختیاری - حسین
۲۱۹	پلات - سلوبا

۲۲۳	پو - ادگار آلن
۲۲۵	پوشکین - الکساندر
۲۲۸	پولیتزر - جوزف
۲۳۵	په آ - انریکو
۲۳۸	پیتون - آلن
۲۴۴	تاگور - رابیندرانات
۲۴۹	ترقی - بیژن
۲۵۵	تسوايگ - اشتفان
۲۵۸	تس وی تا، را - مرینا
۲۶۱	تواین - مارک
۲۶۴	تورگنیف - ایوان
۲۶۶	تولستوی - لئون
۲۷۰	ثمره - یدالله
۲۷۲	جعفری لنگرودی - محمد جبر
۲۷۶	جمالزاده - سیدمحمد علی
۲۷۸	جویس - جیمز
۲۸۲	چوبک - صادق
۲۸۴	حافظ - شمس الدین محمد
۲۸۶	حکمت - ناظم
۲۸۹	خلیل جبران - جبران
۲۹۴	خیام - ابوالفتح
۲۹۸	خیمنز - خوان رامون
۳۰۲	داجسون - چارلز
۳۰۵	داستایوفسکی - فنودور
۳۰۹	دانتیه - آلیگیری
۳۱۳	دانشور - سیمین
۳۱۶	دسنوس - روبر
۳۱۷	دوبوآر - سیمون
۳۲۱	دوده - آلفونس
۳۲۲	دولت آبادی - محمود
۳۲۶	دولت آبادی - یحیی
۳۲۹	دوما - الکساندر

۳۳۲	دومان - پل
۳۳۵	دویل - آرتور کانن
۳۳۸	دهخدا - علی اکبر
۳۴۲	دیفو - دانیل
۳۴۴	دیکنز - چارلز
۳۴۸	رحیمی - مصطفی
۳۵۱	رمارک - اریش ماریا
۳۵۶	رمبو - آرتور
۳۶۰	رودکی سمرقندی - عبدالله
۳۶۲	رولانز - رومن
۳۶۵	رهی مجری - محمدحسن
۳۷۰	ریتسوس - یانکس
۳۷۳	ریلکه - راینر ماریا
۳۷۹	زامیاتین - یوگنی
۳۸۴	زرین کوب - عبدالحسین
۳۸۶	زولا - امیل
۳۸۸	ژنه - ژان
۳۹۲	ژید - آندره
۳۹۴	ساراماگو - خوزه
۳۹۸	سارویان - ویلیام
۴۰۱	ساگان - فرانسواز
۴۰۴	ساماراکیس - آنتونیس
۴۰۷	سپانلو - محمدعلی
۴۱۰	سپهری - سهراب
۴۱۶	سروانتس - میگل
۴۱۹	سعدی - مصلح الدین
۴۲۱	سفریس - گئورگیس
۴۲۳	سلا - کامیلو خوسه
۴۲۷	سلین - لویی فردیناند
۴۳۲	سمیعی - کیوان
۴۳۵	سوپرویل - ژول
۴۳۷	سولزیتسین - الکساندر

۴۳۹	سويفت - جوناتان
۴۴۱	سيدحسيني - رضا
۴۴۳	سيلور استاين - شل
۴۴۶	سيمون - كلود
۴۴۸	شاتوبريان - فرانسوا
۴۵۱	شاملو - احمد
۴۵۶	شفيعي كدكني - محمدرضا
۴۶۲	شمس لنگرودي - محمد
۴۶۷	شنيتسلر - آ. تور
۴۶۸	شنيه - ندره
۴۷۰	شولوخوف - ميخائيا
۴۷۴	شهدي لنگرودي - محم
۴۷۸	شهريار - محمدحسين
۴۸۱	صائب - محمدعلي
۴۸۳	صادقي - بهرام
۴۸۷	طالب آملی - محمد
۴۸۸	طالبوف - عبدالرحيم
۴۹۱	طاهباز - سيروس
۴۹۳	طاهرزاده صابر - ميرزا علي اكبر
۴۹۷	ظهيرالدين فاريابي - ابوالفضل
۴۹۸	عارف - ابوالقاسم
۵۰۷	عشقي - سيد محمدرضا
۵۱۳	عطارنيشابوري - فريدالدين
۵۱۷	علوي - بزرگ
۵۲۱	غالب دهلوي - اسدالله
۵۲۳	غبرايي - محمدمهدي
۵۲۶	فاست - هاوارد
۵۳۹	فاكنر - ويليام
۵۳۵	فانون - فرانتس
۵۳۹	فراست - ادوارد
۵۴۰	فراست - رابرت
۵۴۳	فرانس - آنا تول

۵۴۷	فرخزاد - فروغ
۵۵۲	فرخ، یزدی - محمد
۵۵۵	فردوسی - ابوالقاسم
۵۵۸	فروزانفر - محمد حسین بدیع الزمان
۵۶۱	فروغی - محمدعلی
۵۶۴	فروغی بسطامی - میرزا عباس
۵۶۷	فلوبر - گوستاو
۵۷۰	فوئنٹس - کارلوس
۵۷۲	فورستر - ادوارد مورگان
۵۷۸	فیتزجرالد - ا. کات
۵۸۱	قاضی - نعمد
۵۸۳	قبنی - نزار
۵۸۸	قریب - عبدالظیم
۵۸۹	قزوینی - محمد
۵۹۱	کاردوچی - جیوزوئہ
۵۹۳	کازانتزاکیس - نیکوس
۵۹۷	کاظم زاده ایرانشہر - حسین
۵۹۸	کافکا - فرانتس
۶۰۱	کالدول - ارسکین
۶۰۳	کاوافی - کنستانتین
۶۰۶	کریستی - آگاتا
۶۱۱	کسرای - سیاوش
۶۱۵	کلارک - آرتور
۶۱۸	کلر - هلن
۶۲۰	کلودل - پل
۶۲۳	کلیم کاشانی - ابوطالب
۶۲۵	کمال - اورہان
۶۲۶	کوازیمودو - سالواتورہ
۶۲۸	کوٹیلو - پائولو
۶۳۱	کولریج - ساموئل تیلور
۶۳۲	کوندرا - میلان
۶۳۵	کیانوش - محمود

۶۳۷	کیپلینگ - رودبارد
۶۴۰	کیتس - جان
۶۴۳	گالدوس - بنیتو پرث
۶۵۰	گئورگیو - کنستانتین
۶۵۱	گراس - گوئتر
۶۵۶	گرین - گراهام
۶۶۰	گلچین معانی - احمد
۶۶۳	گلشیری - هوشنگ
۶۶۵	گوته - یوهان
۶۶۷	گوته - تنیل
۶۶۹	گورکی - ماسیم
۶۷۳	لارکین - فیلیپ آرتور
۶۷۶	لارنس - دیوید هربرت
۶۷۸	لافونتن - ژان
۶۸۰	لاگرف - سلما
۶۸۲	لامارتین - آلفونس
۶۸۴	لاهوئی - ابوالقاسم
۶۸۷	لرمانتف - میخائیل
۶۹۰	لسینگ - دوریس
۶۹۴	لندن - جک
۶۹۷	لوتی - پی بر
۶۹۹	لوکلزیو - ژان ماری گوستاو
۷۰۲	مارتی - خوزه
۷۰۴	مارکز - گابریل گارسیا
۷۰۷	مالپارته - کورتزیو
۷۰۸	مالرو - آندره
۷۱۲	مان - توماس
۷۱۸	ماندلشتام - اوسپ
۷۲۲	مایاکوفسکی - ولادیمیر
۷۲۴	مترلینگ - موریس
۷۲۶	مرادی کرمانی - هوشنگ
۷۲۸	مریل - جیمز

۷۲۹	مشکور - محمدجواد
۷۳۲	مشیری - فریدون
۷۴۰	مصاحب - غلامحسین
۷۴۵	مصدق - حمید
۷۴۹	معین - محمد
۷۵۴	ملویل - هرمان
۷۵۹	منزوی - حسین
۷۶۱	منصوری - ذبیح الله
۷۶۵	مویاسان - مگی دو
۷۶۷	موراویا - آلبرتو
۷۷۴	موریس - تونی
۷۷۷	موریه - دافنه
۷۸۰	موسه - آلفرد
۷۸۱	مولوی - جلال الدین
۷۸۵	مومسن - تئودور
۷۸۸	مهدوی - یحیی
۷۹۴	میتسکیه ویچ - آدام
۷۹۶	میچل - مارگارت
۷۹۷	میسترال - گابریلا
۸۰۱	میگنون - ابرهارت
۸۰۴	میلتون - جان
۸۰۵	نابوکف - ولادیمیر
۸۰۹	نادرپور - نادر
۸۱۱	ناصر خسرو - ابومعین
۸۱۳	نایپل - وی. اس
۸۱۷	نجفی - ابوالحسن
۸۱۸	نروال - ژرار
۸۲۰	نرودا - پابلو
۸۲۴	نسیمی - عمادالدین
۸۲۶	نظام وفا
۸۲۷	نظامی گنجوی
۸۳۰	نفیسی - سعید

۸۳۳	نواب صفا - اسماعیل
۸۳۵	نوالیس - فریدریش
۸۳۷	نیما پوشیچ
۸۴۰	وارن - رابرت بن
۸۴۲	والری - پل
۸۴۳	وردزورث - ویلیام
۸۴۴	ورلن - پل
۸۴۶	ورن - ژول
۸۵۰	ولز - هربرت جورج
۸۵۲	ونه گات - کررت
۸۵۶	وولف - تام
۸۵۷	وولف - ویرجییا
۸۵۹	ویتمن - والت
۸۶۱	ویرژیل - پابلیوس
۸۶۳	وینیچ - اتل لیلیان
۸۶۵	هائورن - ناتانیل
۸۶۶	هاینه - هاینریش
۸۶۸	هدایت - صادق
۸۷۰	هسه - هرمان
۸۷۷	همای - جلال الدین
۸۸۲	همینگوی - ارنست
۸۸۶	هوگو - ویکتور
۸۸۹	هولدرلین - فریدریش
۸۹۰	هومر
۸۹۴	هیوز - لنگستون
۸۹۶	یاسمی - غلامرضا
۹۰۱	یفتوشنکو - یوگنی
۹۰۳	یوسفی - غلامحسین

به نام پروردگار همیشه ماندگار

مقدمه

انسان در گذر زمان، همواره مراحل تولد، زندگی و مرگ را تجربه کرده، همچنان این مدار را طی خواهد کرد تا آن هنگام که منظور نظر قادر قدرتمند است و در این میان، چه بسیار کسانی که آمدند و روزگار خود را با دل مشغولی‌های ناپایدار سپری کردند و دوران معهود را به انجام رسانیده، آنچه داشتند و نداشتند، وا گذاشتند و گذشتند، بوی آنکه نام و نشانی از خویشتن خویش بر جای گذارند و تنها شاید یادی و خاطره‌ای به سبستی از این رهگذر از بازماندگان دور و نزدیک نثارشان شود و البته در این برهه از زمان، سیر امی غیرممکن به نظر می‌رسد و اگر هم اتفاق افتد، چیزی عایدشان نمی‌شود و به عبید، اینان همان کسانی هستند که به قول سعدی شیرازی:

عمر گرانمایه در این صرف شد / تا چه خورم صیف و چه پوشم شتا

اما در خیل این کروان بشری، بوده‌اند افرادی که در دوران حیات خویش و در رویارویی با امیدها و ناامیدی‌ها، آسودگی‌ها و دشواری‌ها و بی‌نیازی‌ها و نیازمندی‌ها، هدفی را دنبال کرده‌اند که به نیت نیل به آن، تحولی در جوامع بشری ایجاد کرده‌اند و رنگ و جلایی تازه به زندگی داده‌اند.

ظهور چنین افرادی در طی قرون و اعصار در بلاد مختلف زندگی، موجبات پیشرفت فرهنگ و تمدن و گاه نیز سبب نابودی و زوال جامعه بشری را فراهم می‌ساخت، چنانکه اگر پزشکی بشردوست برای نجات جان مردمان محروم در قلب آفریقا، از زندگی مرفه خود در اروپای متمدن می‌گریزد و با ساعی و کلام نافذ و دلنشین خود، فریاد صلح و دوستی را در گوش جان زمزمه می‌کند و مهمی بر آلام دل‌های پریشان می‌شود، در مقابل، سرداری یا سیاستمداری جبار و خودخواه برای جلوگیری از پیشرفت مردمان سرزمین‌های دور یا نزدیک، همه اندیشه و توان خود را در راه به بند کشیدن و نابودی آنان به کار می‌گیرد و یا شاید هریک از آنان (نویسنده، شاعر، دانشمند، مخترع، و...) به اندیشه نام و نان بیشتر، کاری کرده‌اند کارستان و باید گفت که این هر دو طایفه، با دیدگاه‌ها و جنبه‌های مثبت و منفی، ماندگاران تاریخند و اعمال و گفتار و آثارشان به فراخور حال، زبائزد خاص و عام و در گذر زمان، هرچند گاهی انعکاس عملکردهایشان چونان سایه‌ای در زندگی جوامع بشری حال و آینده محسوس است و خواهد بود.

و اما من، بی هیچ ادعایی به انگیزه علاقه‌ای که به مطالعه زندگی این نوآوران در عرصه ادبیات، دین و فلسفه، سیاست، موسیقی، نقاشی، سینما و تئاتر، علوم (فیزیک، شیمی، ریاضی، پزشکی و...) و ورزش داشتم از دیرباز بر آن شدم که شرح زندگی و آثار آنها را همراه با عکسی از آنان در حد توان، یک‌جا جمع‌آوری نمایم، بی‌آنکه مقطع زمانی یا مکانی خاصی مورد نظر باشد و به قول خواجه شیراز:

صالح و طالح متاع خویش نمودند تا که قبول افتد و چه در نظر آید

بدیهی است که در تدوین این مجموعه، وامدار منابع زیر می‌باشم. بنابراین ذکر نکاتی چند را لازم و ضروری می‌دانم:

الف: تمام مطالب و عکس‌ها، بخصوص از روزنامه‌ها و مجلات (هفته‌نامه، ماهنامه، فصل‌نامه و سالنامه) مختلفی که در ایران منتشر می‌شدند و می‌شوند از قبیل: **کیهان، اطلاعات، همشهری، جام جم، کیهان فرهنگی، شرق، تماشا، سپید و سیاه، گلستانه، خاورباز، دانشمند، اندیشه، سلامت**، و... که ذکر شماره و صفحات و نویسنده یا مترجم آن مطالب (مگر برخی موارد) در این مقال نمی‌گنجد، به طور آزاد استفاده شده و این دکترا را با وری نمودم تا تصور نشود که مدعی نگارش آنها هستم، بلکه جمع‌آوری کرده‌ام و هرگاه در مورد شخصیتی در دو یا چند منبع، مطلبی نوشته شده بود، ضمن مقایسه آنها، آن را که لازم‌انستم مورد استفاده قرار دادم. همچنین اگر در جایی به درج مطالب حاشیه‌ای، توضیحی نیاز بود، آن را در ادامه یا پایان مطالب اصلی آوردم، چنانکه در پایان شرح حال ج. ز. جویش، توضیحات مربوط به یسوعی (ژزوئیت) جهت اطلاع نوشته شده است.

ب: گذشته از آنچه ذکر شده از مطالب کتاب‌های زیر در حد لزوم بهره‌برداری شده است:

- ۱- **دایرة المعارف مصاحب**، جلد ۱ و ۲، دکتر غلامحسین مصاحب.
- ۲- **فرهنگ فارسی معین**، جلد ۵ و ۶ (اعلام)، دکتر محمد معین.
- ۳- **از صبا تا نیما**، جلد ۱ و ۲، یحیی آرین‌پور.
- ۴- **تاریخ نظم و نثر در ایران و در زبان فارسی**، جلد ۱ و ۲، استاد سعید نفیسی.
- ۵- **با کاروان خله**، دکتر عبدالحسین زرین‌کوب.
- ۶- **دایرة المعارف مصور**، م. آذین‌فر.
- ۷- **بیوگرافی چهره‌های درخشان جهان**، ناصر خلیلی.

۸- شعر معاصر ایران، انتشارات رز، چاپ دوم ۱۳۵۰.

ج: این مجموعه، به ترتیب حروف الفبایی (تهجی) اسمی که بدان مشهور بوده اند تنظیم گردیده و در صورت بودن دو یا چند شخصیت هم نام، به اسم کوچک آنان توجه شده است، چنانکه محمود دولت آبادی قبل از یحیی دولت آبادی آمده است. د: در نهایت، بدینوسیله از همه کسانی که در تهیه مطالب و عکس‌ها و بطور کلی در به بار نشستن این مجموعه، مشوق من بوده و یاری‌ام نموده‌اند کمال تشکر و سپاس خود را ابراز می‌دارم همچنین با ابراز امتنان از مدیریت محترم انتشارات یاشنا که امور مربوط به چاپ و انتشار این مجموعه را برعهده گرفته‌اند، امیدوارم که این کار بتواند گام هر چند ناچیز در راه حفظ امانت فرهنگی بوده باشد و برای دانش پژوهان و جویندگان دانش و آگاهی مفید واقع گردد.

والسلام

مؤلف

موسی حسین زاده لنگرودی فهیم